

ÄNNESPANN, n. 3. (gam.) Pannsmücke.

ÄNNU, ä'nnu ell. ännú, adv. 1) Äfven nu, ända till och i denna stund. *Är han kommen ä?* Ä är han ej kommen. Ä i denna stund. Ä i dag. — 2) Ytterligare, vidare. Ä en gång, en gång till. Ä en, en till. Ä mer, mera till, ända mera; ytterligare; jfr. Än mer (under Än).

ÄNSKÖNT, änschönt, konj. Se Ehuru.

ÄNTERBILA, f. 1. (sjöt.) En lätt yxa, som brukas vid antring. [Enter —.]

ÄNTERDRAGG, m. 2. (sjöt.) Dragg, som kastas i tacklaget af ett fiendligt fartyg, för att fasthålla det. [Enter —.]

ÄNTERGÅST, m. 2. (sjöt.) Ä-ar kallas de af manskapet på ett örlogsfartyg, som kommanderas till antring. [Enter —.]

ÄNTERHAKE, m. 2. pl. — hakar. Se Änterdragg.

ÄNTERNÄT, n. 3. (sjöt.) Nät, som går rundt omkring ett örlogsfartyg, sex fot öfver relingen, för att hindra fienden ifrån att äntra. [Enter —.]

ÄNTRA, v. a. 1. (sjöt.) Öfverspringa på ett fiendligt fartyg, för att bemäktiga sig det. — Antrande, n. 4. o. Antring, f. 2. [Entra.]

ÄNTÄ, ä'nttä ell. änttä', adv. (gam. lagt.) Se Ändä. Ä att, ehuru.

ÄPELGRÅ, se Apelgrå.

ÄPELGRÖN, ä'pp'l-grön, a. 2. Af samma ljusgröna färg som äpeln hafva.

ÄPELKAKA, f. 1. Kaka, tillagad med äpelmos.

ÄPELKAMMARE, m. 2. pl. — kamrar. Kammarer, der äpeln förvaras.

ÄPELKASTAD, se Apelkastad.

ÄPELKÖMPOTT, ä'pp'l-kämppå'tt, m. 3. En maträtt af gelé och utstuckna kokta äpeln.

ÄPELKRÄM, ä'pp'l-kräm, m. o. n. 3. Äpelmos med vispad gräde.

ÄPELMADAM, --- dämm, f. 3. Äpelmångelska.

ÄPELMOS, n. 3. Skalade, med socker och kryddor kokta äpeln.

ÄPELMUNK, m. 2. Pösmunk med inbakade äpelskifvor.

ÄPELMUST, m. sing. Cider af äpeln.

ÄPELPUDDING, m. 2. Pudding med inkom af äpelskifvor.

ÄPELSIRAP, ä'pp'lsi'rapp, m. 3. Ett slags sirap, tillredd af äpelmust.

ÄPELSOPPA, f. 1. Fruktosoppa af äpeln.

ÄPELTÄRTA, f. 1. Tårta, tillredd af finskurna äpelskifvor med socker, mandel, russin, o. s. v. [— torta.]

ÄPELVIN, n. 3. Se Äpelmust.

ÄPLE, ä'pple, n. 4. (kelt. *Apal*; angl.sax. *Apl*, *Æpl*; isl. *Aval*; i äldre språket *Æpli*) 1) Frukten af äpelträdet. *Aftaga ä-n*. *Äta ä-n*. *Stekta ä-n*. (Fig. fam.) *Bita i ett surt ä*, nödgs göra något obehagligt, hafva någon förtret, motgång. (Ordspr.) *Ä-t faller ej långt ifrån trädet*, föräldrarnes egenskaper gå vanligtvis i arf till barnen. — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Sommar-, Höst-, Vinter-, Söt-, Kungs-, Ananas-, Anis-, Päron-, Agat-, Bön-, Klock-, Olje-, Fenkäls-, Kardinals-, Lökäple, m. fl. Se äfv. *Twisteäppl*. — 2) Brukas i sammansättningar för några andra slags frukter, t. ex. Granatäppl. — Se äfven *Galläppl*, *Haräppl*, *Adamsäppl*. — 3) Bild af ett äppl. Se *Riksäppl*. — Ss. *Äpelformig*, -gelé, -kräm, -kärna, -lik, -mångelska, -rätt, -saft, -skal, -skifva, -stjelnk, -träd. [Äppl.]

ÄPLEBUSKE, m. 2. pl. — buskar. Ostindisk

ä., en buskväxt, hvars frukt liknar ett litet äppl och har ytterst angenäm smak och lukt. *Psidium*.

ÄPLEFLY, n. 4. Insekt af Fjärilarna, hvars larv lever i äpelträdens frukt och är orsak till maskätna äpeln. *Phalæna Pomona*.

ÄPLESYRA, f. 1. (kem.) En egen syra i omogna, sura äpeln och åtskilliga bärsorter.

ÄPLETRÄD, n. 3. Allmänt känt ädelt fruktträd. *Pyrus malus*.

ÄRA, f. 1. 1) a) Andras öfvertygelse om och erkännande af en människas personliga värde. Kallas äfven *Yttre ära*. *Stå i mycken ä. hos någon*. *Angripa ens ä*. *Kränkta ens ä*. *Stjåla ä-n af en*, genom förtal nedsätta någon i andras aktning. *Hålla i ä.*, högt akta, högt värdera, värda. *Ert ord i all ä.*, med all aktning för hvad ni yttrar. *Sällskapet i all ä.*, med all aktning för s. *Föda sig med ä-n*, på ärligt sätt. *Han har med ä dragit sig ur spelet*, med bibehållande af andras goda tanke. — b) (i lagspråket) *Medborgerlig ä.*, eller, vanligast, blott *Ära*, den aktning, som tillkommer hvar och en, hvilken ej blifvit af domstol ärelöfs förklarad. *Mista ä-n*, af domstol förklarad ärelöfs (se d. o.). *Få ä-n åter*, genom konglig nåd återställas i ätnjutande af sin medborgerliga ära. *Bära ä-n på fickan*, säges skämtvis om den, som sålunda återfått äran. — c) Se *Heder*, bem. 4. *Mista, förlora sin ä.*, blifva vanärad, förlora sin oskuld. — 2) a) Handling eller yttre tecken, hvarigenom man visar någon, att man hyser en aktningsfull tanka om honom. *Visa någon ä.*, *mycken ä.*, *gudomlig ä*. *Göra, visa någon en ä*. *Man gjorde honom den ä-n all...* *Till fältherrens ä*. *anställdes en lysande fest*. *Det vederfors honom den ä-n att blifva vald till ledamot af vetenskaps-akademien*. *Han är all ä. värd*. *Ä den som ä. bör*, den bör främst äras, som det bäst förtjenar. Brukas i vissa höflighetsuttryck, t. ex.: *Gör mig den ä-n att spisa hos mig i morgon*. *Visa mig den ä-n all...* — *Syn*. Ärebevisning, Ärebetygelse. — b) Säges äfven om den hyllning, som egnas Gud. *Ä vare Gud*. *Göra något till Guds ä.*, för att derigenom ära Gud. *Ge Gud ä-n och bekänna sanningen*, af värndnad för Gud bekänna sanningen. — 4) Den sedliga känsla, som förmär en människa att städse, i alla lägen och förhållanden, noga iakttaga sedlighetens bud, för att bibehålla egen och andras aktning. Kallas äfven *Inre Ära*. *Lyda ä-ns bud, fordringar*. *Lyssna till ä-ns röst*. *En man af ä.*, som äger en sådan sedlig känsla och följer den. *Han har ingen ä. i sig, är utan all ä. och tro, har hvarken ä. eller samvete*. *På min ä.*, uttryck, som nyttjas, då man vill bedyra något. (Fam.) *Bo långt ifrån all ä. och redlighet*, ganska afsläget. — 5) Beröm, utmärkelse, stor heder, stort anseende. *Det länder honom till ä*. *Till hans ä. måste erkännas, att...* *Jag anser det för en ä*. *Vinna, inlägga ä*. *Han har dermed inlagt stor ä*. *Han var då på högsta spetsen af ä*. *Stiga upp till högsta ä*. *Ge en ä-n för något*, tilldela en förtjensten af något. *Göra sig en ä. af, sätta sin ä. i, anse såsom något för sig hedrande*, t. ex.: *Han sätter sin ä. i ordhällighet; han gör sig deraf en ä.*; *han gör sig en ä. af, sätter sin ä. i att trotsa alla*. *Hafva, få den ä-n, ell. hafva, få ä-n all...* säges af artighet i det finare samgängsspråket äfvensom i brefstil, t. ex.: *Jag har den ä-n att lyckönska er; jag får ä-n nämna*